

Rifat Öncel

oncelrifat@gmail.com

Defense News Top 100 Listesinde 7 Türk Savunma Sanayii Şirketi

DÜNYANIN EN BÜYÜK 100 SAVUNMA SANAYİİ ŞİRKETİNİN YER ALDIĞI "DEFENCE NEWS TOP 100" LİSTESİNE BU SENÉ 7 TÜRK ŞİRKETİ DAHİL OLMAYI BAŞARDI. TÜRKİYE, İLK 100'DE EN ÇOK ŞİRKETİ BULUNAN ÜLKELER ARASINDA 4'ÜNCÜ SIRAYA YÜKSELDİ.

ABD merkezli Defense News tarafından bir önceki yılın ciroları baz alınarak her yıl yayımlanan dünyanın en büyük 100 savunma sanayii şirketinin yer aldığı "Defence News Top 100" listesine bu sene 7 Türk şirketi dahil olmayı başardı. Bu şirketlerden ikisi listeye ilk kez girerken, 2010'lardan beri listede istikrarlı olarak yer alan ASELSAN ve TUSAŞ bu sene ciddi bir atılım göstererek daha yukarılara tırmandı. Diğer taraftan son 4 yılda listedeki Türk şirketlerinin sayısı kademeli olarak 2'den 7'ye yükseldi. Böylece Türkiye ilk 100'de en çok şirketi bulunan ülkeler arasında 4'üncü sıraya yükseldi.

Şirket Profilleri

Bu sene Defense News Top 100'de Türkiye'den ASELSAN, TUSAŞ, BMC, ROKETSAN, STM, FNSS ve HAVELSAN yer aldı. Listeye ilk kez 2008'de 97'nci sıradan giren ASELSAN istikrarlı yükselişini sürdürerek bu sene listede 48'inci sıraya kadar yükseldi ve ilk 50 içine dahil olmuş oldu. ASELSAN'ın cirosunu geçtiğimiz yıla göre yüzde 21 artırarak 2 bin 172 milyar dolara çıkarması

dikkat çekici. ASELSAN başta hava ve füze savunma sistemleri olmak üzere sayısız platformun üretiminde Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılıyor. Listeye ilk kez 2012'de 83'üncü sıradan giren TUSAŞ ise bu sene 53'üncü sıraya kadar yükselmiş durumda. TUSAŞ cirosunu geçtiğimiz yıla göre yüzde 42 artırarak 16 sıra birden ilerledi. TUSAŞ Milli Muharip Uçak'ın ana yüklenicisi olmasının yanında helikopter ve İHA platformlarında güvenlik güçlerinin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Listedeki diğer Türk şirketi BMC oldu. Listeye ilk kez geçen sene 85'inci sıradan giren BMC bu sene de 89'uncu sırada yer aldı. Özellikle zırhlı kara araçları alanında çalışmalar yapan BMC Altay tankının seri üretiminden de sorumlu durumda. Geçen yıl listede 89'uncu sırada bulunan ROKETSAN bu sene de 91'inci sırada konumlandı. ROKETSAN Türkiye'nin füze teknolojisi alanında kaydettiği gelişmelerden sorumlu ana kuruluş durumunda bulunuyor.

Listeye ilk kez 2018'de 97'nci sıradan giren STM bu sene de 92'nci sırada konumlandı. STM'nin başlıca çalışmaları arasında sürü İHA sistemleri, gemi projeleri ve siber güvenlik bulunuyor. Listeye ilk kez giren Türk firmalarından biri FNSS oldu.

98'inci sıradan listeye giriş yapan FNSS özellikle çeşitli zırhlı araç platformlarındaki çalışmalarıyla dikkat çekiyor. Bu yıl listeye ilk kez giren diğer firma ise HAVELSAN oldu. Listeye 99'uncu sıradan giren HAVELSAN özellikle simülasyon teknolojileri, komuta kontrol sistemleri ve otonom platformlar üzerinde çalışıyor.

Listenin Anlattıkları

Listedeki Türk şirketlerinin profilleri incelendiğinde iki temel husustan bahsedilebilir. Birincisi, şirketlerin çalışma alanlarının çeşitlilik arz etmesi savunma sanayiinin gelişimi hususunda kritik bir parametre olan uzmanlaşma hususunda önemli bir göstergedir. En genel manada bakıldığında elektronik harpten füze teknolojisi ve hava savunma sistemlerine; hava ve kara havacılık platformlarından siber güvenlik ve insansız sistemlere, zırhlı kara araçlarından simülasyon teknolojilerine kadar bir ülkenin ulusal güvenliği için kritik önemi haiz alanlarda Türk şirketlerinin başarı kaydettiği ifade edilmelidir. İkincisi, bu şirketler yurt dışından önemli ihaleler kazanmak suretiyle ciddi projelerin sorumluluğunu yüklenmekte ve kara, hava, deniz platformla-

ROKETSAN'ın geliştirdiği yeni hava savunma sistemi Sungur'un envantere girmeye hazır olduğu açıklandı. (1 Temmuz 2020)

rının tümünde önemli bir tedarik kaynağı konumuna gelmektedir. Türkiye'nin geleneksel güvenlik oryantasyonu kapsamında en çok savunma ihracatı yaptığı coğrafya Kuzey Amerika ve Avrupa olarak görünse de son yıllarda Ortadoğu, Afrika, Güney Asya ve Orta Asya gibi coğrafyalara Türk şirketleri önemli savunma satışları gerçekleştirmektedir.

Diğer taraftan daha fazla Türk şirketinin listede yer alması ve önceden listeye giren şirketlerin yükselişinin arkasında da bazı somut nedenler yatmaktadır. Birincisi, savunma sanayii sektöründeki proje sayısı ve büyüklüğünün hızlı bir artış göstermesidir. Türkiye'de 2002'de savunma sanayiinde gerçekleştirilen proje sayısı 66 iken, 2010'da 269'a yükselmiş, 2018'de ise 667'ye ulaşmıştır. Bununla birlikte projelere harcanan toplam para 2002'de 5,5 milyar dolarken, 2018'de 60 milyar dolara ulaşmıştır. Benzer şekilde savunma sanayiinde Ar-Ge harcamaları 2002'de yalnızca 49 milyon dolarken 2010'da 666 milyon dolara yükselmiş, 2018'de ise 1,45 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. İkincisi, Türkiye'nin geliştirdiği ikili ilişkiler yoluyla

Türkiye'de 2002'de savunma sanayiinde gerçekleştirilen proje sayısı 66 iken, 2010'da 269'a yükselmiş, 2018'de ise 667'ye ulaşmıştır. Bununla birlikte projelere harcanan toplam para 2002'de 5,5 milyar dolarken, 2018'de 60 milyar dolara ulaşmıştır.

savunma ihracatlarını artırmasıdır. 2002'de Türkiye'nin savunma ve havacılık ihracatı 248 milyon dolarken, 2010'da 853 milyon dolara yükselmiş, 2018'de ise 2,20 milyar dolara ulaşmıştır. Üçüncüsü, Türkiye'nin savunma sanayii ürünlerinin muharebe ortamında bizzat kullanılmış ve silahlı kuvvetleri tarafından test edilmiş olmasıdır. Terörle mücadele operasyonlarının yanı sıra zorlu arazilerde asimetrik hareket ortamında muharebe etkinliği kanıtlanmış platformlar, TSK'nın etkinliğini artırmasının yanında yabancı devletler için de cazip savunma ürünleri haline gelmiştir.

Gelecekte Beklentiler

Savunma sanayii sektöründe Türkiye'nin ulaşmak istediği hedefler düşünüldüğünde, önümüzdeki yıllarda Türk şirketlerinin Defense News Top 100 listesinde daha üstlere tırmanmaları ve yeni şirketlerin de listeye dahil olması beklenebilir. Zira savunma ihtiyaçlarını 2023'te yüzde 75 oranında bir yerli katkıyla üretmeyi amaçlayan Türkiye, bu alandaki proje ve Ar-Ge çalışmalarına devam edecektir. Benzer şekilde Türkiye 2023'te savunma sanayii ihracatını 10 milyar dolar, sektördeki toplam ciroyu ise 27 milyar dolar seviyelerine çıkarmak istemektedir. Bu hedefler şu andaki duruma göre sırasıyla yaklaşık beş kat ve dört kat artışa işaret etmektedir. Aynı zamanda sektörde şu anda 45 bin civarında olan istihdamın 2023'te 80 bin seviyelerine getirilmesi arzulanmaktadır. Tüm bunlar düşünüldüğünde yerli savunma sanayiinin gelişiminin devamının sağlanmasının Türk karar alıcıları için vazgeçilemez politika tercihlerinden biri olduğu görülebilir. Dolayısıyla Türk savunma şirketleri gerek mevcut platformların daha da iyileştirilmesiyle maliyet etkin çözümler üretmeyi gerekse de kritik teknolojilerin tespitiyle geleceği şekillendirme gayretini sürdürecektir. **K**